

O papel da saúde podal e o exame andrológico na preparación dos touros para a tempada de cría

Nas seguintes páxinas avaliamos o rendemento reprodutivo e a saúde podal como dous dos criterios fundamentais para a preparación do touro nas explotacións cárnicas para a tempada de recría.

Miguel Vicente¹, Ricardo Pais²

¹Médico veterinario, Pedicor

²Médico Veterinario, SVCR

O acto de preparar un touro para a tempada de cría asóciase xeralmente á nutrición e a unha ganancia de condición corporal adecuada, o que a miúdo se esaxera, dando lugar a animais demasiado pesados e pouco áxiles para desempeñar as súas funcións. Non obstante, a preparación deste animal, que nas explotacións cárnicas é en gran parte responsable do seu éxito económico, é un proceso que dura varios meses

e debe cumprir os seguintes criterios, que non varían co número de tempadas de cría ao ano:

- Alimentación axeitada
- Descanso activo
- Boa hixiene no lugar de descanso
- Revisión sanitaria xeral realizada
- Avaliación do rendemento reprodutivo
- Avaliación da saúde podal

AVALIACIÓN DA SAÚDE PODAL

Utilizamos o termo 'avaliación' á mantenta porque este proceso concérnelle ao podólogo, o acto de observar a locomoción e os pezuños dun animal e logo o enfoque correctivo se cómpre. É aconsellable realizala unha vez ao ano e pode asociarse á avaliación do rendemento reprodutivo, pero a súa frecuencia debe adaptarse á realidade de cada explotación.

Cada animal ten necesidades individuais de corrección podal. O espectro de necesidades de corrección é amplo e non existe unha receita que se adapte a todos os individuos avaliados, pero o resultado final debe ser o mesmo, un recorte que cumpra as seguintes características:

- Distribución do peso entre os dous pezuños de cada extremidade
- Repartición do peso entre as catro extremidades
- Restauración do equilibrio e comodidade ao camiñar
- Eliminación da presión nas zonas críticas propensas a sufrir lesións por sobrecarga, coma a zona do casco ventral á terceira falanxe.

A promoción dunha avaliación rutineira dos pés é crucial para a prevención dos principais trastornos

► MANTER A SAÚDE DO CASCO É UN ESFORZO CONXUNTO ENTRE O PRODUTOR, O VETERINARIO E O PODÓLOGO, XA QUE SÓ UN ENFOQUE HOLÍSTICO GARANTE O ÉXITO

podais, que son as úlceras de sola, a enfermidade da liña branca e a dermatite dixital. A aparición destas enfermidades pode dar lugar a unha lesión crónica que, aínda que os seus síntomas e molestias poden aliviarse temporalmente mediante o recorte e o tratamento, non pode eliminarse por completo. Isto débese a que o organismo do animal tenta resolver a lesión mediante mecanismos de inflamación, cicatrización e compensación de carga, que dan lugar a cambios irreversibles na estrutura anatómica do pezuño e os seus tecidos internos (incluído o óso da terceira falanxe). Cando o corion –o tecido produtor de pezuño–, resulta danado, as súas células son substituídas por tecido fibroso e perde a capacidade de producir estrato córneo no lugar do dano. Se a agresión continúa e a infección avanza cara ao interior do pezuño, a terceira falanxe responde mediante un mecanismo denominado exostose, que consiste en proxeccións erráticas de óso novo, o que ofenderá aínda máis o propio corion, dando lugar a un círculo vicioso de agresión.

Estes animais, denominados crónicos, vense limitados no seu manexo, xa que hai que adaptar o espazo ás súas novas necesidades para evitar episodios recorrentes de lesións, que poden supor un trastorno para o funcionamento normal da explotación.

MANTER A SAÚDE DOS PEZUÑOS

Manter a saúde do casco, pola contra, é un esforzo conxunto entre o produtor, o veterinario e o podólogo, xa que só un enfoque holístico garante o éxito. Isto débese a que o

pezuño é unha estrutura dinámica e a súa integridade depende da saúde xeral do individuo. Por esta razón, debe garantirse unha nutrición adecuada, non só para manter unha condición corporal boa e constante ao longo do ano senón tamén para respectar a dixestión e o metabolismo normais e, máis concretamente, para proporcionar unha achega mineral adecuada.

Existen varios factores de risco para a saúde podal na gandería extensiva, que difiren pouco dos do gando leiteiro:

A xestión

As tempadas de cubrición moi longas sen intervalos de descanso poden provocar un desgaste excesivo e/ou lesións graves. Estes intervalos de descanso poden permitir unha avaliación da saúde podal dos animais durante a tempada.

Condución dos animais

Os animais que son conducidos de forma brusca e violenta sen darlles a oportunidade de analizar o terreo e buscar a ruta máis cómoda poden desenvolver lesións como a enfermidade da liña branca.

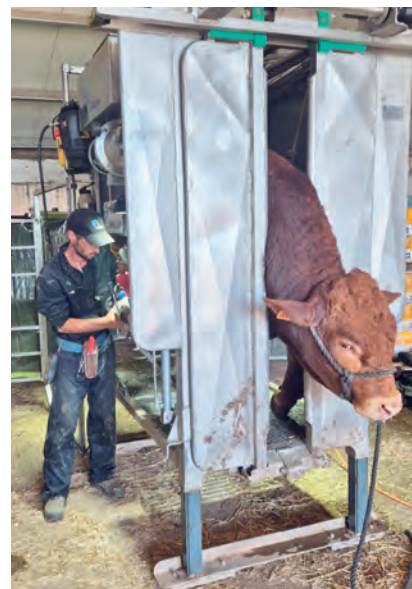
Espazo e chan

Os chans areentos, arxilosos ou pedregosos, accidentados, inclinados ou chairros inflúen no crecemento dos cascos de diferentes maneiras e a súa natureza debe terse en conta á hora de desenvolver unha rutina de avaliación dos cascos. O casco é unha estrutura higroscópica, o que significa que a súa consistencia (porcentaxe de auga) varía en función da humidade do chan.

Por este motivo, o casco é máis brando en presenza de humidade e se deshidrata cando o chan está seco. As fluctuacións de humidade provocan a contracción e expansión do tecido córneo e, en consecuencia, a aparición de fendas (de area) que poden expoñer o interior do casco aos residuos que se acumulan ou á infección por axentes oportunistas.

Hixiene

Os comedeiros e bebedeiros adoitan ser zonas onde se congregan os animais e, por esta razón, tamén son zonas onde se concentran as feces e os ouriños. Estes residuos son un excelente caldo de cultivo para axentes infecciosos que desgastan lentamente a epiderme das extremidades dos animais e, en consecuencia, provocan enfermidades como a dermatite interdixital e a erosión dos talóns. ►►

Dito isto, convén instalar varios puntos de alimentación e de auga nos parques para reducir a concentración de animais e, se é posible, cambialos con frecuencia para reducir a presión microbiana sobre o chan. Os pediluvios tamén poden ser unha excelente ferramenta para reducir os problemas podais derivados dunha hixiene deficiente.

Tratamento incorrecto, tardío ou insuficiente das enfermidades podais.

Prevención e ausencia de enfermidades sistémicas, como a emerxente enfermidade hemorráxica epizootica (EHE), que pode afectar aos oito pezuños e ter un impacto devastador na mobilidade e na esperanza de vida do gando.

AVALIACIÓN REPRODUTIVA

Os gandeiros son cada vez máis conscientes da necesidade de avaliar a capacidade reprodutiva dos machos. Poucos touros se mercan sen unha avaliación previa do seu rendemento reprodutivo, que é unha garantía tanto para o comprador coma para o vendedor. Tamén se sabe que unha tempada de partos ben definida está fortemente asociada a unha boa xestión económica e eficiente da explotación, o que require vacas e touros altamente fértiles. Por tanto, é esencial reavaliar os touros antes de cada tempada de cría.

Ao redor do 25 % dos animais avaliados no exame androlóxico clasifícanse coma non aptos, xa sexa debido a unha calidade insuficiente do seme ou á presenza de patoloxías físicas que interfíren tanto na calidade do seme coma na capacidade de equitación, o que, en consecuencia, lles afecta aos resultados da estación reprodutiva. A idade, a condición corporal, a nutrición, a circunferencia escrotal e as anomalías físicas identifícanse como factores que afectan os resultados do exame androlóxico.

Os estudos demostraron que só o 23 % dos touros con coxeira teñen unha calidade de seme satisfactoria, porque o estrés ocasionado pola dor provoca unha serie de cambios hormonais que interfíren na produción normal de seme. Por conseguinte, é esencial unha avaliación coidadosa por parte dun veterinario para

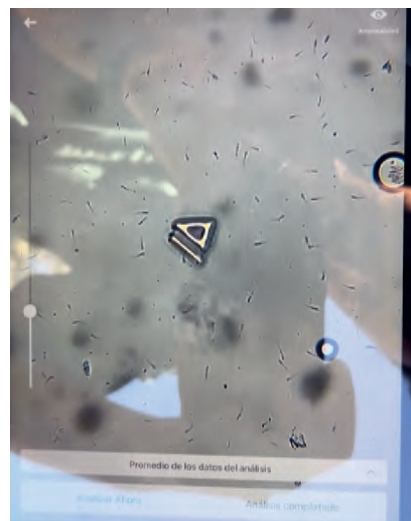
► A SAÚDE PODAL E A FERTILIDADE SON DOUS FACTORES DETERMINANTES PARA O ÉXITO DUN TOURO COMO REPRODUTOR E QUE PODEN ENGLOBALARSE NUNHA SOA VISITA DO PODÓLOGO E DO VETERINARIO

diagnosticar a presenza de posibles patoloxías e, no seu caso, establecer unha terapia adecuada para evitar a progresión dos trastornos, algúns dos cales poderían provocar a incapacidade/infertilidade permanente do animal.

O exame androlóxico é, por tanto, un método de cribado útil e de baixo custo que reduce o uso de touros con baixa fertilidade.

CONCLUSIÓN

A fertilidade sen mobilidade é un tesouro en balde. A mobilidade sen fertilidade é un esforzo baldío. Dito isto, decatámonos de que a saúde podal e a fertilidade son dous factores determinantes para o éxito dun touro como reprodutor e que poden englobarse nunha soa visita do podólogo e do veterinario. Unha soa visita para realizar un exame reprodutivo seguido dun recorte correctivo permite reducir o estrés dos animais durante o período de descanso e tomar decisións zootécnicas a tempo en función dos resultados de cada intervención. ■

MILLARES TORRÓN SL

**Gran calidad
y alto
rendimiento**

Disponemos de **enganche** para cualquier tipo de *manipuladora telescópica, pala o tercer punto* a tractor.

Distribuidoras de arena, cal, serrín, paja, etc

Distribuidoras para camas avícolas modelo FS200

Distribuidoras manuales de camas

**PÍDENOS PRESUPUESTO
SIN COMPROMISO**

www.millarestorron.com

📍 Carretera de Santiago Km. 5 Lugo

☎ 982 221 966 📠 982 242 921

✉ correo@millarestorron.com